

CARUS.

Antecedentia.

CArum antecedunt quæcunque antecedere possunt apoplexiam, sed in caro remissius operentur oportet. Sed insuper ultra illa superioribus exposita præcedit aliquando vehemens ictus cranii, vel concussio cerebri quomodocunque facta, fractura ossium, vel duræ matris ad interiora, arteriarum carotidum contusio, vel major aliqua compressio, & obstructio, contusio musculorum temporalium, vulnus capitis in cavitationem penetrans, hæmorrhagia ingens, & copiosa præcipuè autem ex Carotidibus, dolores vehementissimi, ac diurni carbonum, & præcipuè fossilium fumus, medicamentorum, aut ciborum usus, qui vi narcotica, seu stupefaciente polleant, item per loca frigida, in pluviiis, in nivibus, habitatio in conclavi recens extracto, & humido.

Conjuncta

INvadit subitò non secus, ac apoplexia, & si quidem stantem corripit, concidit ille subitò, & subitò labi videtur in somnum profundiorum, ita scilicet statim oculos claudit, nec movetur, nec facillè sentit, imò verò non, nisi magno clamore excitatur, ac tum oculos quidem aperit, sed statim claudit rursus, neque interrogatus respondet: vellicatus acriùs ut si pungatur, contrahit partem, atque ita sentire testatur, respirat liberè, neque stertit: febris deest, vel si adest, in ejusdem accessionibus contingunt, quæ recensuimus.

Succedentia.

ALiquando apoplexia, quod tum præcipuè contingit, cum in Caro etiam respiratio læditur, & si Carus conjunctus fuerit cum dolore gravativo capitis, succedit ipsi convulsio ex Hippocrate in Coacis. Ex iis, quæ de apoplexia commentati sumus, facillè patet, nihil aliud esse Carum, quam infirmiorum apoplexiam, & veluti primum ad ipsam gradum, unde statim intelligis, eandem esse diversitatem causarum, & eundem operandi modum in his utrisque morbis, eo solum discrimine, quod causæ in apoplexia operantur validiùs, in Caro remissius. Quicquid igitur de apoplexia ostendimus, Caro etiam pro suo modulo aptari volumus,

& vicissim, quæ de Caro hic exponemus, neque apoplexiæ superius accommodavimus, ad pleniorum ipsius doctrinam traducenda iudicamus. Quæ igitur de Caro hic premisimus, ex sua necessitate deducamus. Quoniam ad productionem, & conservationem sensus, & motus necessarius est continuus fluxus spirituum naturalium per nervos, & hi deducuntur ex cerebro; si igitur vel cerebrum ipsum, vel ipsi nervi, vel utraque hæc corpora ita afficiantur, ut spiritus fluere per nervos non possint, statim ac cessat eorum fluxus, cessabit subito motus, & sensus, & ex toto quidem, si nihil omnino spirituum influat, ex parte autem, & ad diversos gradus, si plus minus spirituum per nervos derivetur in instrumenta sensuum, & motuum. Rursus quoniam spiritus animales generantur ex sanguine in cortice cerebri, & eius pars maxima ad eundem derivatur per arterias Carotides; si igitur prohibeatur derivatio sanguinis ad cerebrum per Carotides, prohibebitur spirituum generatio vel ex toto, si universi sanguinis influxus impediatur, vel plus minus, prout illa plus minus impediatur, unde plus minus tolletur motus, & sensus. Quoniam itaque cerebri corpus est quid satis molle, & qualibet non ita valida compressione dissolubile, & cavum interius per ventriculos; igitur si validè succuriatur caput, etiam absque fractura ossium, poterunt partes cerebri à successione in impetum actæ, vel omnino introrsum cedere in cavitatem ventriculorum propter inane spatium nihil repugnans, vel saltem in eandem nitè validè, & propterea supra proprias sui ipsius partes validè premere, concepto nempe momento succussionis, adeoque vel cerebri villos divellere, atque ita saltem ex parte influxum spirituum tollere, vel supra eosdem villos validè nitendo cavitatem eorum vel coarctare, vel occludere prorsus, hoc est, vel prorsus, vel ex parte sensum, & motum tollere, & quidem subito, quemadmodum subito fit illa coarctatio, vel occlusio. Necessè igitur est, quacunque occasione cerebrum fuerit vehementer concussum, motus protinus fieri, quod agebat Hippocrates; imò verò etiam in reliquo corpore sine motu aut penitus, aut ex parte. Quia verò neque vehementer percussus, neque frangi, neque vulnerari præcipue ad usque cavitatem cranium potest, neque trudi dura mater ad interiora, neque contundi temporales muscoli absque valida totius capitis, hoc est, etiam cerebri concussione, & hæc Carum excitat; igitur ab iis singulis etiam ratione solius concussionis subito læsio, & imminutio sensus, & motus produci debet: sed in eorum pluribus non solum contingit concussio cerebri, verum insuper valida ejusdem pressio ab eo corpore, quod introrsum agitur, sive illud sit dura mater, sive cranium, sive gladius; igitur compressioni, vel divulsioni cerebri, quæ à sola successione pendet, adjicietur pressio ab iis intrusis corporibus proveniens, adeoque multò facilius vis sensum, & motum excitans,

A concussione cerebri.

Aph. 58. 7.
A vulnere, icu, contusione, trusione dura matris introrsum.

tans, nempe spiritus animales minuuntur. Cum insuper in contusione musculorum temporalium debeant & arteriæ carotides ipsis allabentes, ut cranium subeant, contundi; igitur vel restringentur, vel occludentur, quare non solum concutietur cerebrum, & vis sensus, & motus eo de nomine minuetur; verum insuper cum arteria Carotis coarctata, vel occlusa minorem, vel nullam quantitatem sanguinis derivet ad cerebrum, nulli, vel multo pauciores spiritus producentur, & motus, ac sensus nullus, aut imminutus. Similiter id contingat oportet etiam sine concussionem, si quacunque de causa obstruatur penitus, aut coarctetur truncus earum arteriarum, vel si ex ipso, aut ipsius ramis hæmorrhagia copiosa fiat; in primo enim casu ratione impedimenti non derivabitur sanguis ad cerebrum, in secundo autem effluet, antequam ad cerebrum derivari possit, unde generatio spirituum tolletur. Ab affectibus igitur Carotidum fiet Carus ex prohibita generatione spirituum, à reliquis verò per prohibitam distributionem ratione nimie compressionis, aut divulsionis. Quid compressioni huic simile videntur producere igniti carbones, & præcipue fossiles, quin etiam ignis in aliquibus lignorum generibus excitatus præcipue delicatioribus, & calidioris, & vividi, tenuisque sanguinis; hi enim à vicinia brevi tempore protracta talis ignis, aut caloris inflammari capite se sentiunt, angustari pectore, ac suffocari: rubent, ac micant oculi, rubet facies: mox linquantur animo, imò etiam sunt, qui non multo post motui traduntur, qui non longo temporis spatio intra clausum cubile ignem fossilium carbonum habuere. Vel igitur solus ignis sanguinem in fervorem concitat, atque intra vasa omnia ad spatium majus urget, unde compressio quorumlibet contingentium, atque hinc pressio valida cerebri, & prohibitus influxus spirituum in nervos: vel vapor, & fumus densissimorum corporum ita infarcit aërem, quem respiramus, ut evadat æquo densior, adeoque prohibeat excursum sanguinis per pulmones, qui proinde ad eosdem pulmones, & cor, & truncos venæ cavæ subsistet, & intumescent ipsius rami, & eadem pressio subsequetur, quæ erit multo major, si pendeat, & ab aëre in densiorem converso, & ab igne rarefaciente sanguinem, ut ex se patet. Insuper quoniam frigida cutem, & præcipue capitis minus operi constringunt, humida eandem infarciunt; igitur ab utrisque occlusus penitus, aut constrictis poris prohibebitur perspiratio. Si igitur usus frigidorum, aut humidorum corporum ejus fuerit diuturnitatis, ut colligi insignis perspirationis copia intra cranium possit, & hæc cerebrum premere, vel in extrinsecam ejus superficiem nitendo, vel infarciendo vasa, dabitur pressio expositis similis, & sensus, ac motus diminutio: iter autem per nives, aut tempore pluvio, aut habitatio cubilis recens extructi, vel loci natura humidi sunt

Ab affectibus
Carotidum.

A fumo fossilium
præsertim carbonum.

A frigore, & humiditate.

quid longioris temporis; patet igitur, frigida, & humida qua ratione Ca-
rum producere possint. Postremò dentur venena, cibi, remedia vi nar-
cotica, seu stupefaciente prædita, quæ scilicet coagulare, fundere, vel quo-
modolibet mutare sanguinem ita possint, ut ex eo animales spiritus gene-
rari nequeant, vel minùs acres, ac mobiles generentur, vel genitos eadem
vis stupefaciens obtundat, illiget, demum à suo naturali impetu cohibeat,
patet, ab usu narcoticorum in imminutum sensum, ac motum venturum
Animal propter defectum spirituum ratione prohibita generationis, vel vi-
tiata naturæ. Tandem verò quoniam in doloribus ingens fit spirituum ab-
sumptio tum propter sensum, cum propter auctum nisum musculorum om-
nium; eo igitur major erit absorptio, quo dolor erit acrior, ac diutur-
nior, adeoque in vehementibus, ac diuturnis spirituum tanta copia absumet-
tur, ut residua ipsorum quantitas minor sit, quam quæ requiritur ad exci-
tandos sensus, & motus, unde iisdem cessabunt vel ex parte, vel penitus.
Manifestè igitur patet, qualibet ex his causis operante necessariò animal
subitò destituendum sensu, & motu. Quoniam verò oculorum constri-
ctor musculus per influxum naturalem spirituum validiùs contrahitur,
quàm palpebras aperiens; si igitur non ita afficiatur cerebrum, ut omnis
fluxus spirituum per nervos impediatur, musculus ille contrahi poterit, &
oculi claudentur. Ulterius quoniam prout affectio cerebri major, ac ma-
jor erit, nempe aut compressio, aut defectus spirituum, aut natura ipsorum
mutata, eo etiam minor erit vis eorum, & quantitas intra nervos, ac mu-
sculos, neque refluxus ad sensus excitandos fieri poterunt facilè, neque con-
tractionis in musculis magnas resistentias superare debentibus; hinc ad
partes magis resistentes difficilis motus, & necessarius ingens clamor aut vi-
vidus stimulus ad hoc, ut excitetur; neque enim parva vi fieri potest refu-
xus in tam paucis spiritibus, & ad hoc ut resfluant, superare coactis resisten-
tias pressionum, aut occlusionum, cujusmodi vis haberi poterit ab ingenti
clamore, aut vivo stimulo, qualis punctio. Cum vero per ejusmo-
di externum vel clamoris, vel acrioris stimuli, incursum fiat demum refu-
xus, & agitatio spirituum contingere debet, ut iis resluentibus in partem
stimulatam contrahatur illa, sed statim quiescat, sicut etiam eadem de causa
oculos aperit in clamore valido per assuetudinem, sed eosdem statim occlu-
dit statim cessante refluxu propter minimam vim, & quantitatem spirituum.
Insuper quoniam ad hoc, ut quis interrogatus seriò respondeat, opus est,
speciem interrogationis secum ipse pensitet, & meditetur rem interroga-
tam, ejusmodi autem pensitatio, & meditatio exposcit plures fluxus, ac re-
fluxus copiosiorum spirituum; ubi igitur desunt spiritus, vel ipsorum mo-
tus impediuntur, neque pensitare quis species, neque de iisdem meditari
pote-

A Narcoticis.

A doloribus diu-
turnis, & vehe-
mentibus.

Subita sensus &
motus privatio.
Oculorum occlu-
sio.

Difficilis motus
non nisi clamore
valido vel stimu-
lis acrioribus ex-
citatio.

Pars puncta
contrahenda.

Oculi statim
aperti, statim
occlusi.

Interrogatus
non respondet.

poterit, adeoque nec respondere. Sed ulterius quoniam ad hoc, ut certum aliquid respondeamus, & certa specie opus est, & certo motu musculorum linguam moventium, & ad hæc singula requiruntur copiosi spiritus cum liberis, ac plenis refluxibus; hoc igitur etiam de nomine respondere non poterit Carotius interrogatus. Quoniam verò minima est resistentia pectoris, quam superare debent musculi intercostales cum cæteris ad hoc, ut respiret animal; nisi igitur summa fuerit compressio cerebri, aut defectus spirituum, aut plane perversa ipsorum natura, moveri adhuc liberè poterunt & Caroticus liberè respirabit, neque stertet ex superius expositis in apoplexia: unde statim vides proximè invasuram apoplexiam, si Carotici etiam respiratio lædatur; tunc enim vel plane exhaustum erit spiritibus cerebrum, vel omnino oclusi canales, vel nulli generabuntur, vel naturæ prorsus ineptæ ad producendos motus atque insuper vides, tum Carum in apoplexiam abiturum, cum harum affectionum aliquas, aut plures simul patietur cerebrum, nervi aut spiritus. Quoniam verò truncus corporis centris articulationem femoris cum ischio innititur, hæc autem cadunt extra longitudinem femoris ad partes internas ejusdem; femur autem libere articulatur ad genu; igitur ex Mechanicis, & positione articulationis cum ischio respectu longitudinis femoris femur ipsum supra genu pressum à super urgente pondere trunci flectetur ad partes anteriores, seu concidet Animal, nisi aliquid impediatur flexionem ejus: in naturali autem statu impeditur à musculis Vastis; igitur ipsorum contractione prohibita stans homo necessariò concidet: spiritibus autem in Vastos musculos derivantibus vel penitus, vel tanta ex parte sublatis, ut minùs vividè contrahantur, flexio femoris extrorsum ad genu non impeditur, & in Caro maxima pars spirituum derivandorum in musculos vel aufertur, vel impeditur, vel fit inepta motibus; igitur stans homo correptus Caro subito, ac necessariò concidet. Cum autem isthæc omnia, quæ exposuimus, sint affectiones, quæ etiam vel mox dormituris, vel jam dormientibus conveniant, nempe collapsus, oculorum oclusio, sensus, & motus privatio, difficilis excitatio &c. hinc factum est, ut hæc affectio sit nuncupata, atque habita somnus, quanquam reipsa neque est, neque haberi debet, ut somnus, cum in ipsa non solum non alatur, hoc est, reparètur Animal, quod est somni proprium, verùm è converso in dissolutionem, atque interitum maximè tendat. Deest autem in Caro plerumque febris, quoniam causa ipsum generans extra vasa sanguinis plerumque sita est, unde non fervorem, non obstructionem in iis potest producere, neque dolorem excitar, à quo producuntur vehementiores motus, ex quibus febres per motum auctum instrumentorum. Quando verò febris cum Caro conjungitur, ipsius affectiones

Libera respiratio sine stertore.

Læsa respiratio facilis in apoplexiam lapsus.

Cur carus dicatur & appareat somnus.

Deest febris.

Cum adest, sunt
hæc in accessio-
nibus.

Quid sit carus.

In convulsionem
abire potest.

ctiones invadunt in accessionibus februm, eo quod materies febrilis tum primo per summa vasa sanguinis fluit, ac proinde, ut in initiis omnium februm, est lenti motus, & subsistit in vasis, & vel æquo plus premit infarciendo vasa, & cerebrum ad contactum positum, vel impedit productionem spirituum per admisionem sui cum sanguine. Patet igitur ex his omnibus, Carum non esse somnum, sed interceptionem sensus, & motus per aliquam expositarum causarum, quæ aliquanto minus urgeat, quam in apoplexia, in quam tamen sit facilis transitus, & veluti gradus statim ad ipsam ducens. Fac igitur, cum Caro conjunctam esse gravitatem capitis, ergo intra cranium cumulata erit tanta materies, cerebrum & membranas premens, ut sensum etiam rei graventis, hoc est, sui ipsius prementis possit excitare, quare si colligatur tota in aliqua parte capitis, vel in pluribus, hanc ipsam, vel plures illas tam validè premere poterit, ut nervus aliquis, aut aliqui omnino occludantur, vel magis adstringantur, quam necessarium sit ad hoc, ut per eorum amplitudinem excurrere possint spiritus, qui sint tanti momenti, quantum requiritur ad contractiones æque validas contractionibus musculi contranitentis; quare hic validius contrahetur, & in hac contractione persistet, quousque causa nervum contranitentis premens à nimia pressione non cessabit, eaque pressione perseverante poterit optimè se habere totum animal excepta illa, vel illis convulsis partibus, quæ ex se ipsis sanitati restituentur statim, ac causa comprimens ab illa compressione cessabit; vel evaporans per poros, vel aliquata, & intra vasa sanguinis rursus admittitur. Patet igitur de Caro singula.

COMA, Seu Cataphora, seu Subeta Auc.

Antecedentia.

Antecedunt Cataphoram quæcunque Carum, sed levioris momenti, usus stupefacientium, percussiones, contusiones, vulnera, & quæ in ejus explicatione recensuimus, sicut etiam conjuncta, & succedentia per magis, & minus differunt, unde erit explicationis facilis, atque brevis hujusmodi affectio, & plane constabit, Coma nihil aliud esse, quam